

zastopani: Didaktični basnik Krylov, največja pesnika ruska Puškin in Lermontov, pre-mišljujoči pevec narave Tjutčev, narodni slavec Koljcov, demokratični nihilist Nekrasov, satirik Žemčužnikov, nežni lirik Nadson, svobodomiselní jud Minskij, plodoviti Fofanov, prijatelj orientalskih motivov Vjeličko in dekadent Baljmont. G. Aškerc je dodal posameznim pesnikom življenjepisne črtice; tu so kratko omenjeni vsi, razen Jakuboviča, Filimonova in pesnice Osten-Saken. Starih pesnikov je največ prevél Vesel, mlajših pa Aškerc. Drugi prevajalci so: Levstik, Kette, S. Gregorčič, dr. Mencinger, A. Medved, Jos. Kržišnik, Radivoj Peterlin, Ivan Prijatelj, Rodoljub Ledinski, Vida in Aleksandrov. Pesmi so seveda različnega duha in različne vrednosti, kakor tudi prevodi.

Vendar moramo reči, da je jezik izredno uglajen, in vsej razporedbi se pozna pridna in trudoljubiva roka.

Le nekaj opazk! Orodnik na -oj se pač podá sem ter tje v pesmi, a da bi se udomačil v prozi, na to ni misliti. Nedoslednost v pisavi ruskih imen je pač umljiva, ker je zaradi nefonetične pisave res težko transkribirati ruske besede; a bilo bi dobro, ako bi nam bil g. urednik ravno v tej „Antologiji“ podal kako stalno pravilo. Nekateri izrazi so nekoliko prisiljeni; tako n. pr. še nismo vedeli, da mora balada biti „sežeta“ (str. 442). Težave so delali uredniku svojivni zaimki pri imenih na -ov. Ta imena so že sama na sebi svojivna: *Lermontov* je potomec *Leirmont-ov*. Zato je urednik rabil obliko „*Lermontovljev*.“ Naj ostane torej pri tem, dokler nam ne nasvetuje kdo kaj boljšega! — Knjižica je dober pripomoček za spoznavanje ruskega slovstva. E. L.

Slovanski življi v nemškem besednem zakladu. Sestavil Ivan Koštiál. Str. 32. — Ta temeljiti spis, ki je važen tako z jezikoslovnega kot s kulturnozgodovinskega stališča, je objavil g. Koštiál v „Izvestju c. kr. druge državne gimnazije v Ljubljani o šolskem letu 1900/01.“ Po kratkem uvodu, v katerem se ozre kratko na slovanske življe v rumunščini, madjarščini, v ciganskimi narečjih, v škipetarščini in novi grščini, našteva slovanske življe v nemščini. V „specialni del“ je g. pisatelj sprejel vse slovanske besede, ki so znane vsem Nemcem, dalje besede, ki so skupne sudetskimi in planinskimi Nemcem, in besede, ki jih rabijo ali vsi sudetski ali vsi planinski Nemci. Osemindeset nemških besed je nabral po tem pravilu, in končno izvaja iz razprave sledeči sklep: „Izposojenke, katere ima nemščina iz slovanskih jezikov, nam dovoljujejo sklepati, da so se Nemci učili pri Slovanih: 1. v rudarstvu in solnarstvu; to nam dokazujejo izrazi: glauch, kутten,

Kux, Graupe, Petsche, Rabisch, Schmant, Tscherber; 2. v kožuharstvu in usnjarstvu; v dokaz so nam besede: Baranken, Juchten, srgn. kürsen, Kürschner, Nörz-Nurz-Nork, Wildschur, Zobel; 3. v vozatajstvu; to nam pričajo izposojenke: Peitsche, Kummet; Kutsche, Kalesche, Droschke; sem lahko štejejo tudi Tschinakel; 4. v poljedelstvu in gospodarstvu, kakor vidimo iz izrazov: Pflug, Robot; Jauche = gnojnica, Schmetten, Quark, Primsen (Brimsen), Lebhonig, Graupen = oluščena pšenična zrna; zeideln, Zeidler; Powidel; Schligawitz; Merling in Startin (žitna in vinska mera); 5. v kuharski umetnosti: Wuchtel ali Buchte, Dolken, Liwanzen, Pogatsche, Kolatsche, Potizze, Leb-kuchen in-zelt, Kasch; Jause; v starem jeziku tudi Jauche (juche) = juha (zdaj pa = gnojnica); 6. tudi za hiše in njih posamezne dele imajo Nemci slovanskih imen: Kretscham; Kaluppe, Keische; Dornitz, Pablatschen; 7. različno orožje so Nemci prevzeli od Slovanov; prim. Haubitze, Pallasch; Säbel (?), Dolch (?). Tudi Tornister spada nekoliko sem; 8. tudi z mnogimi živalmi so se Nemci seznanili po Slovanih (zlasti severnih): Elen, Nörz, Bilch; Karausche, Peisker, Sterlet; Stieglitz, Zeisig, Niggawitz, Reb-huhn; Vampir; Mammut; nejasno pa je, zakaj imajo za koštruna slovansko ime (Schöps) poleg nemškega (Hammel); 9. istotako z rastlinami: Kren, Gurke; Maschanzger, Nagawitz; Preiselbeere, Zeidelbast (Seidelbast), Hetschepetsch, Dornlein; Paprika (?); „hojken“ pa malo dokaže, ker so Nemci vže od nekdanj poznali jelko ali h(v)ojo; 10. od Slovanov so dobili tudi razno kaznovalno orodje: Knute, Karbatsche, Peitsche, Kantschu; 11. razni stanovi in razne vrste ljudi imajo slovanska imena: Gespan, Dolmetsch, Kretschmar, Kürschner; Halunke, Strizzi, Wäben; 12. glagoli in prislovi: matschkern, powidalen; pomale in pomade (iz tega tudi pridevniki), pritsch (iz tega tudi pridevnik pritscht); 13. sledečih besed, ki so slovanskega izvira, nisem znal uvrstiti v nobeden predal: Grenze, Steppe, Grippe, Petschaft, Patsche, Kranz (?), Vampir v pomenu „pošast, ki sesa ljudem kri“; Jaug, Graupe v pomenu sodra, babje pšeno. Vse to nam kaže, da so se učili tudi Nemci pri Slovanih, kakor obratno.“ Seveda je pri posameznih besedah mnogokrat težko dokazati, odkod izvirajo; izpeljave g. Koštiála se nam pa zdé večinoma srečne in verjetne. E. L.

Vinogradniki! Čuvajte vnsko trto! Kratko navodilo, kako uspešno zatiravati najnavadnejše trtne škodljivce. Spisal Anton Kosi, učitelj in vinogradnik v Središču. V Mariboru, 1901. Založil pisatelj. Natisnila tiskarna sv. Cirila. Str. 66. Cena 50 h. — S tem naslovom je izdal gospod pisatelj, ki je učitelj in posestnik, knjižico, ki je oprta na teoretične spise in na praktične izkušnje.

Slovenski vinogradniki imajo sedaj že več koristnih knjžic, ki obravnavajo poedina opravila novega vinarstva; tudi navodil, kako se pokončujejo razni trtni škodljivci, je izšlo v našem jeziku že več; a da ni treba vinogradnikom po raznih časopisih nabirati posameznih naukov in nasvetov, je gospod Kosi nabral vse izkušnje, ki so se doslej

obnesle, v tej poljudni in jako pregledni knjžici. Najprej popisuje škodljivce iz živalstva, potem rastlinske zajedavce in razne vremenske in druge neugodnosti, ki škodujejo trti; nazadnje je pa pridelal v obliki koledarja vsa opravila, s katerimi v raznih letnih časih vinogradnik varuje svoje trte mnogoštevilnih sovražnikov. G.

To in ono.

Naše slike. „Zbor kralja Tomislava v Spletu l. 925“, ki smo ga popisali na drugem mestu, je v pomanjšani obliki v tisoč izvodih dal pomnožiti g. Petar Nikolić v Zagrebu (Ilica 7.). Te reprodukcije v velikosti 92×65 cm so izvršene s svetlotiskom v oleografiji, ki je dandanes najdovršenejši način pomnoževanja. Okvir je temno pozlač n in širok 13 cm. Cena sliki z okvirom je 54 K, na mesečne obroke 60 K. Posnete so natančno po izvirniku in izražajo vso njegovo krasoto. — „Pogled s Kredarice na Suhi plaz“ (str. 501) nam kaže enega najlepših prizorov s triglavskega pogorja. — „Ajdovec“. Na str. 588 pa podajemo sliko rojstne vasice dr. Jarčeve. G. Poljšak nam je napisal o njem sledeče podatke: Ajdovec je med Trebnjem, Žužemperkom in Sotesko na Dolenjskem. Iz Trebnja se pride k nam v dveh urah, od Žužemperka in Soteske v dobri uri po dosti slabem potu. Upamo, da se izpelje cesta od Straže do Velike loke, in ta pojde baje tudi skozi našo vas. Župnija šteje okoli 950 duš ter je skalovita planjava, ležeča 500 m nad morsko gladino, z mnogimi vinorodnimi goricami, kjer se je pridelovalo v nedavnem času obilo dobrega vina. Tudi sedaj še rodi vinska trta, a ne tako dobro, kakor v prejšnjih letih. Trtna uš hoče uničiti in opustošiti vse vinograde. — Ljudstvo izgovarja „Ajdovec“, in ne „Ajdovica“, in si pripoveduje o njem sledečo pravljico: Bil je za časa sv. Mohorja in Fortunata, ko sta oznanjevala sveto vero našim pradedom. Nekoč odide sv. Mohor po svojem apostolskem potovanju, naroči pa svojemu tovarišu: „Pojdi, Fortunat, v to-le skalovje in izkušaj izpreobrniti te hribovce!“ Dolgo časa se je trudil Fortunat brez uspeha in se je vrnil, ne da bi bil kaj dosegel. Ko ga vpraša sv. Mohor po uspehu, odgovori sv. Fortunat: „S temi ljudmi se ne dá nič opraviti; ajdje so, ajdje.“ In od tistega časa se baje imenuje ta kraj „Ajdovec“. — Ta pravljica nima sicer zgodovinske podlage, pa vendar svedoči, da je edino Ajdovec pravo ime, in ne že zgoraj omenjena tujka, ki nam jo hočejo vsiliti drugi. Lahko bi se reklo, da so naši pradedje še dolgo ostali malikovavci, ko so sosedje že davno sprejeli Kristusovo vero,

ker je kraj bolj oddaljen in nedostopen in ker ima župna cerkev za zaščitnico presv. Trojico. Toda časi so se izpremenili, in sedaj jih je šlo že precejšnje število iz tukajšnje župnije v svet oznanjevat božjo besedo . . . Tu se je rodil l. 1813. pokojni prošt dr. Anton Jarc, upokojeni šolski nadzornik, tu je tekla zibelka mnogim še sedaj službujočim duhovnikom. Vč. g. Francišek Grivec bo praznoval letos svoj petdeseti jubilej . . . V sosednjih župnijah se kar čudijo, da je pri nas toliko duhovnikov. In ako Bog dá, imeli jih bodemo še več. Skoro vsaka vas ima enega dijaka, nekatere tudi po dva ali celo po tri.

Cerkvena glasba v ljubljanski škofiji. Štirindvajset let deluje že „Cecilijino društvo“ v Ljubljani, da povzdigne cerkveno glasbo in pospešuje glasbeno slovstvo. Koliko je doseglo to društvo, vidi se iz številnih letnikov „Cerkvenega Glasbenika“, katerega poučni del urejuje društveni predsednik g. prof. Jan. Gnjезда, glasbeni del pa umetniški probuditelj naše cerkvene glasbe gospod Anton Foerster. Napredek se kaže v mnogoštevilnih dobro izvežbanih pevskih zborih, katere vodijo gojenci „Orglarske šole“, ustanovljene od tega društva. Dne 18. malega srpana je priredilo „Cecilijno društvo“ sestanek društvenikov in somišljenikov v Zatični. Tam so pri slovesni sv. maši oo. cistercijani peli svoj krasni koral, pevski zbori iz Ribnice, Št. Ruperta in Št. Vida pri Zatični so pokazali svojo umetnost v krasnem petju, pri posvetovanju pa so predavali gg. dr. E. Lampe, o socialnem stanju organistov, g. Francišek Bernik o zboljšanju gmotnega stanja organistovskega, o Hugolin Sattner o pravilnem pevanju korala, in gospod Mih. Arko o napredku umetnega in ljudskega petja v Slovincih. — Take sestanke sploh priporočamo, ker se z njimi vzbujajo in ohranjajo zanimanje za dobro stvar.

Odkritje spomenika Radoslavu Lopašiču. Na odličnem mestu med hrvaškimi zgodovinarji stoji Radoslav Lopašič. Rojen je bil v rodoljubnem